

Brüsszel, 2019.6.5.
COM(2019) 541 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK

A Bizottság jelentése a Tanácsnak az 1466/97/EK rendelet –11. cikkének (2) bekezdése szerint 2019. március 14–15-én Romániában tett fokozott felügyeleti látogatásról

A Bizottság ezt a romániai fokozott felügyeleti látogatásról szóló jelentést az 1466/97/EK rendelet¹ –11. cikkének (4) bekezdése alapján továbbítja a Tanácsnak. A Bizottság a látogatás alkalmával tett előzetes megállapításait az 1466/97/EK rendelet –11. cikkének (5) bekezdése alapján már korábban megküldte a román hatóságoknak észrevételezésre.

**Románia – A jelentős eltérés korrekcióját célzó eljárás keretében tett
fokozott felügyeleti látogatás, 2019. március 14-15.**

Jelentés

1. Bevezetés

Romániával szemben 2017 tavasza óta folynak jelentős eltérési eljárások. Románia volt az első olyan tagállam, amellyel szemben jelentős eltérési eljárás indult. Az első jelentős eltérési eljárás 2017 szeptemberében indult Romániával szemben a középtávú költségvetési céltól (MTO) való 2016. évi jelentős eltérés miatt, amikor a strukturális hiány a 2015. évi 0,6 %-ról a GDP 2,6 %-ára nőtt. 2017. június 16-án a Tanács ajánlást adott ki, amelyben arra kérte Romániát, hogy – összhangban a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciók ágának „normális körülmények” között alkalmazandó mátrixalapú követelményével – 2017-ben hajtson végre a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékű strukturális kiigazítást. 2017 őszén a Tanács megállapította, hogy Románia nem hozott eredményes intézkedéseket az említett ajánlás nyomán, mivel a kiigazítási intézkedések kizárólag a GDP 3 %-ában meghatározott államháztartási hiányra vonatkozó referenciaérték túllépésének elkerülésére irányultak. 2017 decemberében a Tanács módosított ajánlást bocsátott ki a jelentős eltérésre vonatkozóan, amelyben 2018-ban a GDP 0,8 %-át kitevő strukturális kiigazítás biztosítását kérte. 2018 tavaszán a Tanács ismételten megállapította, hogy a Románia nem tett eredményes intézkedéseket. Az 1466/97/EK rendelet nem teszi lehetővé ugyanazon jelentős eltérési eljárás keretében újabb módosított ajánlás kiadását. Így 2018 júniusában a szóban forgó jelentős eltérési eljárás véget ért.

A középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való 2017-es jelentős eltérés következményeként ezt követően 2018-ban azonnal új jelentős eltérési eljárást indítottak. 2018. június 22-i ajánlásában a Tanács felkérte Romániát, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája 2018-ban ne haladja meg a 3,3 %-ot, 2019-ben pedig az 5,1 %-ot, ami 2018-ban és 2019-ben egyaránt a GDP 0,8 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felel meg. 2018. december 4-én a Tanács megállapította, hogy a hatóságok nem szándékoznak intézkedéseket hozni ezen ajánlás nyomán, mivel a kiigazítási intézkedéseik kizárólag a GDP 3 %-ában meghatározott államháztartási hiányra vonatkozó referenciaérték túllépésének elkerülésére irányultak. Ennek nyomán a Tanács módosított ajánlást adott ki,

---

¹ A Tanács 1466/97/EK rendelete (1997. július 7.) a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról (HL L 209., 1997.8.2., 1. o.).

amelyben arra kérte Romániát, hogy hajtsa végre az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedése 2019-ben ne haladja meg a 4,5 %-ot, ami a GDP 1,0 %-át kitevő strukturális kiigazításnak felel meg 2019-ben. Romániát felkérték, hogy 2019. április 15-ig – lehetőség szerint a konvergenciaprogram keretében – tegyen jelentést a Tanácsnak a megtett intézkedésekről. A Románia által megküldött jelentés Bizottság általi értékelését az európai szemeszter tavaszi csomagjának részeként teszik közzé.

Ez a jelentés a 2019. március 14–15-én Romániában tett fokozott felügyeleti látogatás nyomán tett megállapításokat mutatja be. A látogatásra az 1466/97/EK rendelet – 11. cikkének (2) bekezdése alapján került sor. A látogatást tevő csoport találkozott Eugen Teodorovici pénzügyminiszterrel, Mugur Isărescuval, a Román Nemzeti Bank (továbbiakban: RNB) elnökével, továbbá Ionuț Dumitruval, Románia Költségvetési Tanácsának vezetőjével, valamint munkatársaikkal. A korábbi ilyen jellegű látogatásokhoz hasonlóan a cél a hatóságok által tervezett költségvetési intézkedések megvitatása, a költségvetési kockázatok fennállásának hangsúlyozása, valamint a jelentős eltérésre vonatkozó ajánlásnak való megfelelés ösztönzése volt. E jelentés a látogatás időpontjáig és annak folyamán szerzett információkon alapul.

2. A látogatás nyomán tett megállapítások

A 2018. évi államháztartási hiány a GDP 3 %-a körül volt, ami azt jelenti, hogy nem tettek eleget a 2018-as költségvetési kiigazításra vonatkozó követelménynek. Pénzforgalmi szemléletben a 2018-as államháztartási hiány a GDP 2,9 %-a volt, ami enyhe növekedést jelent a GDP 2,8 %-ának megfelelő 2017-es adathoz képest. A Stabilitási és Növekedési Paktum szempontjából releváns eredményszemléletű (ESA) hiány 2019. április 23-tól áll rendelkezésre. Egyes bevételi tételek, mint például az állami tulajdonban lévő vállalatoktól származó szuperosztalékok vagy a 2018 előtt végrehajtott projektekhez nyújtott uniós támogatások (2018 végi) visszatérítése javították a pénzforgalmi bevételek alakulását 2018-ban, de nagy valószínűséggel nem fognak szerepelni a 2018-as eredményszemléletű adatokban. Másrészt a hía-visszatérítések rendkívül alacsony mértékűek voltak 2019 januárjában, ez pedig pozitív hatást gyakorolt a 2018-as év eredményszemléletű bevételeire (a pénzforgalmi adatok egy hónapos kiigazítási módszerének köszönhetően), de a 2019-re gyakorolt hatás negatív lesz. Emellett a kifizetett és a leszállított katonai felszerelések közötti különbség eredményszemléletben ugyancsak várhatóan csökkenteni fogja a 2018-as kiadásokat. A Pénzügyminisztériumban meg voltak győződve arról, hogy 2018-as eredményszemléletű hiány valamivel a GDP 3 %-a alatt lesz, ugyanakkor a Költségvetési Tanács jelezte annak kockázatát, hogy a 2018-as hiány kissé túllépheti ezt a küszöbértéket.

A hatóságok minimális strukturális kiigazítást terveznek 2019-re, azaz nem áll szándékukban eleget tenniük az SDP-ajánlásban megfogalmazottaknak. A pénzügyminiszter megerősítette, hogy a kormány nem szándékozik megfelelni a 2018. december 4-i tanácsi ajánlásnak. A hatóságok továbbra is arra összpontosítanak, hogy

az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ban meghatározott küszöbérték alatt maradjon, és így elkerülhető legyen a Stabilitási és Növekedési Paktum korrekciós ága. A parlament jelentős késéssel, 2019. március 14-én fogadta el a 2019. évi költségvetést és a többéves költségvetési stratégiát. A költségvetés pénzforgalmi szemléletben a GDP 2,76 %-ának megfelelő hiányt tűz ki célul, amely meghaladja a kormány által eredetileg javasolt 2,55 %-ot, ami a parlament azon döntésére vezethető vissza, amellyel a szociális kiadásokat (gyermekek után járó ellátás) kompenzációs intézkedés nélkül megnövelték. Az ennek megfelelő eredmény szemléletű hiánycél nagyjából a GDP 2,8 %-ának felel meg. A kormány saját, a látogatás idején aktuális becslései alapján ez az államháztartási hiány 2018-hoz képest mintegy 0,1 %-os strukturális kiigazítást vonna maga után, ami jelentősen elmarad a tanácsi ajánlásban szereplő (a GDP 1 %-ának megfelelő mértékű) strukturális kiigazítástól.

A 2019-es költségvetési cél elérését kockázatok övezik. A pénzügyminiszter kijelentése szerint az adóhatóság (ANAF) rövidesen be fogja jelenteni a 2019. évi költségvetésben előre jelzett adóbevételeket alátámasztó intézkedéseket. A pénzügyminiszter szerint a kormány a vámellenőrzésre és a transzferárazásra vonatkozó intézkedéseken dolgozik a bevételi oldalon, míg a kiadási oldalon fokozni kívánják a kormányzati szervek havi kiadási feletti ellenőrzést. A kiküldött csoport emlékeztette a minisztert, hogy a meghozott intézkedésekről 2019. április 15-ig elkészítendő jelentésnek tartalmaznia kell a tervezett intézkedések részleteit és a várható költségvetési hatás intézkedésenkénti számszerűsítését, beleértve az adózási fegyelem javítását célzó intézkedések hatásait is. A Költségvetési Tanács szerint a munkaerőpiaccal (a munkavállalók számával és a magánszektor bruttó bérdinamikájával) kapcsolatos feltételezések igen optimistának tűnnek, ami a társadalombiztosítási járulékokból származó bevételek esetleges túlbecslését eredményezheti. Emellett a költségvetés a héaszabályoknak való megfelelés jelentős javulásával számol, de a feltételezett javulást alátámasztó konkrét intézkedéseket nem tartalmazza. A Költségvetés Tanács hozzátette még, hogy a kiadási oldalon a nyugdíjakat és az uniós költségvetéshez való hozzájárulást vélhetően alábecsülték. Másrészt azonban a költségvetés nem tartalmazza sem a banki eszközökre kivetett új adóból származó bevételeket, sem a társadalombiztosítási járulékoknak a második nyugdíjpillérből történő átirányítását. A Költségvetési Tanács álláspontja szerint változatlan fiskális és költségvetési politikát feltételezve a kockázatok egyértelműen a kormányzat által tervezettnél jóval nagyobb és a Szerződés szerint a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket jelentősen meghaladó hiány irányába mutatnak.

Az új nyugdíjtörvény jelentős felfelé mutató kockázatot jelent a 2020-as és az azt követő évek költségvetési hiányára nézve. A pénzügyminiszter kijelentése szerint a kormány 2020-ra és azt követően költségvetési kiigazítást tervez. A 2019. évi költségvetést kísérő többéves költségvetési stratégia szerint az államháztartási hiány 2020-ban a GDP 2,3 %-ának, 2021-ben pedig a GDP 2,0 %-ának megfelelő mértékű lesz. A Költségvetési Tanács azonban aggodalmát fejezte ki a 2018 végén elfogadott nyugdíjtörvény költségvetési hatásával kapcsolatban. A törvény 2019 szeptemberében 15 %-kal, 2020 szeptemberében pedig 40 %-kal növeli a nyugdíjpontszámot (a nyugdíjak indexálásához használt fő paramétert). A törvény 2021-től a nyugdíj egyéb paramétereit is felfelé módosítaná. Ennek fényében a Költségvetési

Tanács előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2020-ban a GDP mintegy 4 %-ára, 2021-ben pedig a GDP 5 %-át meghaladó mértékűre nő. Ez a Bizottság előrejelzéséhez hasonló tendencia, és ellentétben áll a Pénzügyminisztérium által ezen évekre tervezett költségvetési kiigazítással.

A hatóságok a banki eszközökre kivetett új adó módosításain dolgoznak. 2018 decemberének végén a kormány sürgősségi rendeletet (GEO 114/2018) fogadott el, amely több költségvetési intézkedést is tartalmazott, ideértve a bankok eszközeire kivetett adót, a második nyugdíjpillért érintő jelentős módosításokat, valamint az energiaipari és távközlési vállalatokra kivetett adókat. A banki eszközökre kivetett új adó (amelyet a kormány „kapzsiságadónak” nevez) alapja a teljes eszközállomány, mértéke a bankközi kamatláb (ROBOR) szintjéhez igazodik. A küldöttség jelezte azzal kapcsolatos aggályait, hogy az adó kikezdheti a pénzügyi stabilitást, visszafoghatja a banki ágazat közvetítői tevékenységét, és közvetve kihathat a monetáris politika rendes és zavartalan működésére. A pénzügyminiszter arról tájékoztatta a küldöttséget, hogy az érdekelt felekkel folytatott egyeztetések nyomán a banki eszközökre kivetett adót március vége előtt módosítani fogják. Az RNB osztotta a Bizottság által a banki eszközadóval kapcsolatban megfogalmazott aggályokat, és megerősítette, hogy az adót vélhetően módosítani fogják a negatív hatások mérséklése érdekében.

A kormány kilátásba helyezte a második nyugdíjpillért gyengítő közelmúltbeli intézkedések módosítását. A 2008-ban bevezetett rendszerszintű reform alapján a társadalombiztosítási járulékok egy részét magántulajdonban lévő nyugdíjalapok (második nyugdíjpillér) által kezelt elkülönített egyéni számlákra irányítják (járulékalapú nyugdíjrendszer). Bár az eredeti reform szerint a második pillérbe jutó járulékok mértékét 2016-ra fokozatosan fel kellett volna emelni a bruttó bérek 6 %-ára, 2017-ben ez a mérték csak 5,1 % volt, majd ezt 2018-ban 3,75 %-ra csökkentették. A 114/2018. rendelet további változtatásokat vezetett be, amelyek széles körű hatással jártak. A rendelet a második pillért választhatóvá tette, amelynek értelmében a munkavállalóknak lehetőségük van arra, hogy a második pillérbe teljesített öt évnyi járulékfizetés után kilépjenek, és a további járulékokat az első pillérbe utalják. Az építőipari vállalatok kollektíven mentesíthetik alkalmazottaikat a második nyugdíjpillér alól. A rendelet emellett jelentősen megnövelte a nyugdíjalap-kezelő társaságokra vonatkozó minimális tőkeszükségletet, így az most már jóval magasabb, mint a más uniós tagállamban működő társaságok esetében, és csökkentette a bruttó járulékok után szedett igazgatási díj mértékét. Ezek a módosítások rendkívül kiszámíthatatlanná teszik a nyugdíjalap-kezelő társaságok működési környezetét, és negatív hatással vannak pénzügyi eredményeikre. A Romániában működő hét nyugdíjalap-kezelő társaság mindegyike jelezte már, hogy fontolóra vették a piacról való kilépésüket. A látogatás során a pénzügyminiszter elmondta, hogy a kormány tárgyalásokat folytat az érdekelt felekkel, és elképzelhető, hogy az új díjakat és a tőkekövetelményeket módosítani fogják. A küldöttség hangsúlyozta a szakpolitika kiszámíthatóságának fontosságát.

A kormány folytatja az állami fejlesztési és beruházási alap (a továbbiakban: FSDI) létrehozására irányuló tervének megvalósítását. 2019. március 8-án a kormány határozatot

fogadott el az állami fejlesztési és beruházási alap létrehozásáról. Az FSDI készpénzzel és Románia egyes legjövedelmezőbb állami tulajdonú vállalatainak részvényeivel fog rendelkezni azzal a kinyilvánított céllal, hogy bevételt termeljen a hazai beruházások finanszírozásához. A küldöttség megismételte a Bizottságnak az FSDI-vel kapcsolatos aggályait. Ezen aggályok közé tartozik i. annak kérdése, hogy milyen mértékben fognak érvényesülni a vállalatirányítási szabályok egyrészt az FSDI, másrészt az FSDI portfóliójában tartott állami tulajdonú vállalatok tekintetében; ii. az egyértelmű beruházási stratégia hiánya és iii. az állami költségvetést érintő kockázatok. A küldöttség emlékeztetett arra, hogy amennyiben az FSDI-t az államháztartáson kívülre sorolják, az államháztartás egyenlege romlana az állami tulajdonú vállalatok kieső, az FSDI részére átadott osztaléka miatt (amely a GDP-nek mintegy 0,4–0,5 %-ának megfelelő összeget tesz ki évente). A miniszter tisztázta, hogy az FSDI-t 2019 közepe előtt nem hozzák létre, és így a kieső osztalékok hatása csak részleges lenne a 2019-es hiány tekintetében.